

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů

COM(2013) 516 final – 2013/0239 (COD)

(2014/C 170/19)

Hlavní zpravodaj: **pan Buffetaut**

Dne 27. září 2013 se Rada a dne 8. října 2013 Evropský parlament, v souladu s článkem 192 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů

COM(2013) 516 final – 2013/0239 (COD).

Dne 17. září 2013 předsednictvo Evropského hospodářského a sociálního výboru pověřilo specializovanou sekci Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana Buffetauta hlavním zpravodajem na 494. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 10. a 11. prosince 2013 (jednání dne 10. prosince 2013), a přijal následující stanovisko 121 hlasy, jeden člen se zdržel hlasování.

1. Závěry

1.1 Návrh na změnu nařízení, který je v zásadě plně odůvodněný, by měl umožnit lépe potírat nedovolenou přepravu odpadů a jejich nestandardní zpracování. Stanovením jasného a jednotného rámce pro provádění kontrol vlastně nový právní předpis poskytuje členským státům metodologickou pomoc a měl by je vybídnout k provádění účinnějších kontrol, a to tím spíše, že plány budou každoročně přezkoumávány a podle potřeby upravovány.

1.2 Pokud se týká vývozu, skutečnost, že odpovědné orgány jsou oprávněny k tomu, aby vyžadovaly důkaz, že přeprava je v souladu s právními požadavky pro metody, technologie a normy zpracování odpadu v zařízeních pro zpracování odpadu v zemi určení, by měla umožnit lépe potírat nelegální vývoz, o němž bohužel víme, že se stal činností mafie.

1.3 Zavádění účinných a jednotných kontrol by mělo též umožnit boj proti nerovné hospodářské soutěži; v konečném důsledku jsou totiž podniky, které dodržují pravidla a jednají čestně a transparentně, znevýhodněny oproti těm, které se vyhýbají právním závazkům, obcházejí je či svévolně porušují.

1.4 Lepší uspořádání kontrolních plánů je žádoucí jak z důvodu ochrany veřejného zdraví a životního prostředí, tak pro zachování zdravé hospodářské soutěže v tomto odvětví a potírání mafiánských praktik. Nicméně je třeba mít na paměti, že mobilizování doplňujících praktických prostředků nutně znamená výdaje a vyžaduje, aby členské státy stanovily priority svých veřejných výdajů.

2. Souvislosti

2.1 Po osmi letech provádění si Komise přeje vyvodit závěry z nabytých zkušeností, aby zlepšila nástroj, jímž je nařízení č. 1013/2006, a změnila jej tak, aby na jedné straně došlo ke zjednodušení postupů a na straně druhé ke zvýšení účinnosti kontrol s cílem zamezit nedovolené přepravě zejména nebezpečných odpadů.

2.2 Připomeňme, že cílem dotyčného nařízení bylo provést do unijního práva ustanovení OECD a Basilejské úmluvy o přepravě odpadů, vyřešit potíže se zaváděním nařízení z roku 1993, napomoci harmonizaci pravidel na mezinárodní úrovni v oblasti přeshraniční přepravy odpadů, zjednodušit a vyjasnit text.

2.3 Přestože otázka souladu evropských právních předpisů s mezinárodními úmluvami byla vyřešena, je stále co zlepšovat v oblasti kontroly; prioritní pozornost je třeba věnovat zejména nebezpečným odpadům a odpadům nezákonně přepravovaným na skládky či takovým, s nimiž se nakládá nestandardně. V praxi se jedná o lepší zacílení kontrol na nejproblematičtější odpady.

2.4 Je třeba připomenout, že v rámci Evropské unie má veškerá přeprava odpadů určených k využití právo na volný pohyb. Pro odpad neklasifikovaný jako nebezpečný není v případě takové přepravy potřeba podávat předběžné oznámení a přeprava musí dodržet pouze všeobecná ustanovení o informacích. Naproti tomu na přepravu nebezpečných odpadů určených k využití a přepravu odpadů určených k odstranění se vztahuje předchozí písemné oznámení a souhlas.

2.5 Provádění těchto předpisů předpokládá, že jejich uplatnění bude kontrolováno. Je tedy stanoveno, že členské státy musí zajistit kontrolu podniků v souladu s rámcovou směrnicí o odpadech i kontroly přepravy, ať již na silnici či v přístavech, nebo kontroly jakéhokoli jiného způsobu přepravy. Kontroly lze rovněž provádět na konci řetězce, v zařízeních pro zpracování či likvidaci odpadů.

2.6 Členské státy tyto kontroly provádějí způsobem, který uznají za vhodný. Nařízení o přepravě odpadů totiž nestanovuje žádný zvláštní způsob, jak kontroly provádět. Tento prostor ponechaný členskými zeměmi v praxi způsobil značné rozdíly mezi členskými zeměmi. Některé zavedly účinné nástroje, jiné mnohem méně účinné, zejména protože na to nemají k dispozici dostatečné prostředky. Tato situace vede vývozce nepovolených odpadů k tomu, aby pro vývoz zvolili jako výchozí bod členské státy, jejichž systémy kontroly jsou nedostatečné.

2.7 Nejzávažnější potíže s nedovolenou přepravou se samozřejmě týkají nebezpečných odpadů a odpadů, které jsou vyvázeny za účelem uložení na skládku či nevhodného zpracování, aniž se dodržují platné předpisy. To může mít závažné důsledky pro lidské zdraví i pro životní prostředí.

2.8 Jeden ze zvrácených účinků významu nedovolené přepravy spočívá též v tom, že velmi odlišné provádění kontrol v jednotlivých členských státech způsobuje narušení hospodářské soutěže. Takže podniky, které dodržují předpisy, jsou znevýhodněny ve prospěch těch, jež mohou působit v zemích, kde se dodržování předpisů kontroluje slabě či špatně.

2.9 Právě proto, aby se zabránilo těmto nedovoleným a nebezpečným způsobům jednání, Komise navrhuje revizi nařízení. Ta hodlá podporovat a řídit kontroly členských států s cílem lépe se zaměřit na vysoce rizikové toky odpadů.

3. Obsah návrhu

3.1 Vedle skutečnosti, že Komise doplňuje definici opětovného využití produktů, které nejsou odpady, a přeje si, aby byla zmocněna přijímat akty v přenesené pravomoci v oblasti technických a organizačních požadavků na výměnu údajů a informací, stěžejní částí návrhu je změna článku 50 nařízení.

3.2 Cílem těchto změn je:

3.2.1 přimět členské státy k pořádání kontrol podniků a zavedení neohlášených kontrol přepravy, ale též postupů využití a likvidace odpadu;

3.2.2 aby členské státy sestavily plány pro kontroly přepravy, a to včetně kontrol zařízení a podniků i přepravy jako takové (po silnici, po železnici, po vodě).

3.3 Definice prvků, které musí tyto plány obsahovat, je určena Komisí, která vyjmenovává sedm bodů, jimž se státy musí podřídit a jež musí zohlednit.

3.4 Jde o strategii prováděnou s uvedením nasazených prostředků, posouzení rizik nedovolených toků, stanovení priorit, informací o počtu a druzích plánovaných kontrol v prostorách nakládajících s odpady a v dopravě, přidělení úkolů každému zapojenému orgánu, způsobů spolupráce, které existují mezi těmito různými orgány, posouzení potřeby školení inspektorů. Předpokládá se, že tyto plány budou každým rokem přezkoumány.

3.5 Komise je doplňuje o ustanovení ohledně náležité ochrany přepravy odpadů a provádění činností zaměřených na využití odpadu, které nejsou v souladu s právními předpisy.

4. Obecné připomínky

4.1 Situace popsaná Komisí, rozsah nedovolené přepravy a rozdílná situace v oblasti kontroly a provádění předpisů opravňuje vůli zasáhnout, aby se zabránilo této nedovolené přepravě a snížila se zdravotní rizika a rizika pro životní prostředí, která z toho vyplývají, a zabránilo se nepříznivé situaci podniků, které správně používají právní předpisy.

4.2 Nicméně je třeba, aby zavádění nového právního předpisu do praxe neznamenal formální administrativní opatření pro dodržení nově stanovených pravidel, aniž by došlo ke konkrétnímu provedení v praxi; to si vyžádá mobilizaci nových finančních prostředků, což je pro členské státy bez prostředků, které čelí potřebě navýšit veřejné výdaje, choulostivé.

4.3 Plánované postupy tedy musí být jednoduché, aby přiměly členské státy, které tak korektně nečiní již dnes, zavést, či dokonce zlepšit potřebné kontroly. Obavy z možné žaloby u Soudního dvora pro nedodržení povinností vyplývajících ze Smluv stejně jako z žalob prostých občanů s oprávněným zájmem jednat by případně mohly stimulovat zapálení členských států, které by se těmto povinnostem chtěly vyhnout.

V Bruselu dne 10. prosince 2013

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE
